

18.11.2019

JULKINEN VERSIO

ESITYS MARKKINAOIKEUELLE

18.11.2019

SISÄLTÖ

1	Asia	3
2	Esityksen tekijä	3
3	Asianosainen	3
4	Hankintamenettely	3
5	Asian vireilletulo ja selvittäminen	3
6	Vaatimukset	4
7	Vaatimusten pääasialliset perusteet	4
8	Tapahtumakuvaus	4
8.1	Hankintamenettely	4
8.2	Hankintayksikön antama selvitys	6
9	Oikeudellinen arvio	9
9.1	KKV:n toimivalta esityksen tekemiseen	9
9.1.1	Sovellettava laki ja ajallinen toimivalta	9
9.1.2	Hankinnan arvo ja kynnysarvon ylittyminen	11
9.1.3	Hankintasopimuksen tekemisen ja KKV:n selvitysten ajankohdat	15
9.2	Hankintalain mukainen suorahankintaperuste	16
9.3	Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana	17
9.4	Johtopäätös KKV:n toimivallasta ja menettelyn lainvastaisuudesta	22
10	Esitetyt seuraamukset	22
11	Sovelletut säännökset	24
	LIITELUETTELO	25

18.11.2019

1 Asia

1. Julkinen hankinta, esitys seuraamusmaksun määräämiseksi: Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän pehmopapereiden hankinta.

2 Esityksen tekijä

2. Kilpailu- ja kuluttajavirasto
PL 5
00531 Helsinki
Puhelin 029 505 3000

Virastossa asiaa hoitavat erityisasiantuntija Emmi Silvo, emmi.silvo@kkv.fi, p. 029 505 3878, sekä tutkimuspäällikkö Max Jansson, max.jansson@kkv.fi, p. 029 505 3688.

3 Asianosainen

3. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (jäljempänä myös "HUS", "kuntayhtymä" ja "hankintayksikkö")

4 Hankintamenettely

4. Hankintayksikön menettely, jossa se on tilannut pehmopapereita suoraan ilman hankintalain mukaista kilpailutusta Metsä Tissue Oyj:ltä, Duni Oy:ltä, Oy Fiblon Ab:ltä ja Oy Essity Finland Ab:ltä sekä Delipap Oy:ltä, Metos Oy Ab:ltä ja KU-Tuote Avoin yhtiöltä 4.12.2018 jälkeen.

5 Asian vireilletulo ja selvittäminen

5. Kilpailu- ja kuluttajavirasto (jäljempänä myös "KKV" ja "virasto") on ottanut asian tutkittavakseen omasta aloitteestaan.
6. Virasto on 21.5.2019 ja 9.7.2019 toimittanut selvityspyynnön¹ hankintayksikölle Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kilpailuttamattomista julkisista hankinnoista. HUS on vastannut viraston selvityspyyntöihin 7.6.2019, 17.6.2019 ja 27.8.2019.² Virasto on toimittanut 9.9.2019 kolmannen selvityspyynnön³ HUSille hankintojen lainmukaisuuden selvittämiseksi. HUS on vastannut selvityspyyntöön 23.9.2019⁴.

¹ Liite 1, KKV:n selvityspyyntö HUSille 21.5.2019 ja Liite 2, KKV:n selvityspyyntö HUSille 9.7.2019.

² Liite 3, HUSin vastaus 7.6.2019; Liite 4, HUSin vastaus 17.6.2019 ja Liite 5, HUSin vastaus 27.8.2019.

³ Liite 6, KKV:n selvityspyyntö HUSille 9.9.2019.

⁴ Liite 7, HUSin vastaus 23.9.2019.

18.11.2019

7. Virasto on lisäksi vielä 25.9.2019 lähettänyt selvityspyynnön⁵ HUSille. HUS on vastannut selvityspyyntöön 1.10.2019⁶.
8. KKV on kuullut hankintayksikköä koskien markkinaoikeusesitystä. HUS on toimittanut vastauksensa 31.10.2019⁷ ja 13.11.2019⁸.

6 Vaatimukset

9. Kilpailu- ja kuluttajavirasto esittää, että markkinaoikeus määrää hankintayksikön maksamaan valtiolle seuraamusmaksun.
10. Virasto esittää seuraamusmaksun suuruudeksi 25 000 euroa.

7 Vaatimusten pääasialliset perusteet

11. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on pehmopaperituotteita hankkiessaan laiminlyönyt julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jatkossa ”hankintalaki”) 1 §:n mukaisen velvollisuutensa kilpailuttaa tuotteet mainitun lain mukaisesti. Kuntayhtymä on tehnyt suora hankintoja ilman hankintalaissa säädettyä perustetta.

8 Tapahtumakuvaus

8.1 Hankintamenettely

12. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on julkaissut pehmopapereiden hankinnasta julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007, jatkossa ”kumottu hankintalaki”) mukaisen EU-hankintailmoituksen 5.6.2014.⁹ Hankintailmoituksen mukaan sopimus on jaettu osiin ja tarjous on voinut koskea yhtä tai useampaa osaa.
13. Hankinnan kohteena olevat tuotteet on tarjouspyynnön¹⁰ mukaan jaettu 13 eri osakokonaisuuteen, jotka ovat olleet: 1. Käsipyyhepaperi, 2. Käsipyyhepaperirulla automaattianostelijaan, 3. WC-paperit, 4. Paperinenäliina, 5. Kuivausliinarulla kuitukangas, 6. Logolliset valkoiset lautasliinat 2-väripainatuksella ja annostelija automaattiliinalle, 7. Logolliset valkoiset patonkipussit ja grillitaskut 2-väripainatuksella, 8. Annostelijat, 9. Käsipyyhe vetopyyhe, talouspyyhe, wc-paperi, laudesuoja, kasvopyyhe, 10. Taloustuotteet: kakkupaperit, leivinpaperit ja pergamiinipaperi, 11. Logollinen paperikassi ruskea, 2 väripainatus, 12. Yksiväriset lautasliinat ja pöytäliinarullat ja

⁵ Liite 8, KKV:n selvityspyyntö HUSille 25.9.2019.

⁶ Liite 9, HUSin vastaus 1.10.2019.

⁷ Liite 33, HUSin vastaus 31.10.2019.

⁸ Liite 36, HUSin vastaus 13.11.2019.

⁹ Liite 10, EU-hankintailmoitus 5.6.2014.

¹⁰ Liite 11, Tarjouspyyntö 3.6.2014 Pehmopaperit.

18.11.2019

laskosliinat sekä 13. Kuosilliset lautasliinat ja pöytäliinat, poikkiliinat ja kate-liinat. Osatarjoukset on hyväksytty osakokonaisuuksissa 1-7. Kyseisten osakokonaisuuksien osuus hankinnan arvioidusta kokonaisarvosta on ollut yli 80 prosenttia. Kuhunkin osakokonaisuuteen on valittu yksi toimittaja. Muiden osakokonaisuuksien tuotteille on pyydetty hinnat, mutta tuotteita ei ole huomioitu tarjousvertailussa eikä hankintapäätöksessä.

14. Tuotetiedot kulutusmääräarvioineen on eritelty tarjouspyynnön excel-liitteessä.¹¹ Taulukko on sisältänyt yhden vuoden arvioidut kulutusmäärät. HUS ei ole sitoutunut ilmoitettuihin määriin tai tilaamaan mitään tiettyä määrää tuotteita.
15. Hankintasopimuksen kestoksi on ilmoitettu kaksi vuotta ja lisäksi hankintaan on sisältynyt kaksi yhden vuoden mittaista optiokautta. Hankintakausi alkaa sopimuksen allekirjoituspäivästä. Hankinnan ennakoiduksi arvoksi (sisältäen mahdollisen option kahdelle lisävuodelle) on tarjouspyynnössä ilmoitettu noin 2 400 000 euroa (alv 0 %). Sopimuksen vuosiarvo on siten ollut noin 600 000 euroa.
16. HUS-Logistiikka liikelaitoksen toimitusjohtaja on 8.10.2014 tehnyt pehmpaperien hankinnasta hankintapäätöksen § 63, jossa on todettu, että tarjouksia on saatu kahdeksan kappaletta.¹² Tarjouksen ovat jättäneet Metsä Tissue Oyj, Kumi-ura ky, Rentokil Initial Oy, Novosan Oy, Oy SCA Hygiene Products AB, Duni Oy, Huhtamäki Foodservice Finland Oy ja Oy Fiblon Ab.
17. Hankintapäätöksen mukaan tarjouksen valintaperusteena on ollut edullisin kokonaishinta. Päätöksen mukaan kahden vuoden sopimus on tehty Metsä Tissue Oyj:n (3 osakokonaisuutta), Oy SCA Hygiene Products Ab:n (1 osakokonaisuus), Oy Fiblon Ab:n (2 osakokonaisuutta) ja Huhtamäki Foodservice Finland Oy:n kanssa (1 osakokonaisuus) siten, että sopimusta voidaan jatkaa kahdella yhden vuoden (1+1) mittaisella optiokaudella.
18. Hankintasopimukset on 1.12.2014 allekirjoitettu Oy SCA Hygiene Products Ab:n, Metsä Tissue Oyj:n, Huhtamäki Foodservice Finland Oy:n, Oy Fiblon Ab:n sekä Duni Oy:n kanssa.¹³ Duni Oy:tä ei ole mainittu hankintapäätöksessä.
19. Hankinnasta on julkaistu joulukuussa 2014 sekä tammikuussa 2015 jälki-ilmoitukset¹⁴, joiden mukaan sopimuskumppaneiksi on valittu Metsä Tissue

¹¹ Liite 12, Tarjouspyynnön pehmpaperit excel-liite.

¹² Liite 13, Hankintapäätös § 63, 8.10.2014.

¹³ Liite 14, HUS-Logistiikan ja Metsä Tissue Oyj:n sopimus pehmpaperit hankinnasta; Liite 15, HUS-Logistiikan ja Oy SCA Hygiene Products Ab:n sopimus pehmpaperit hankinnasta; Liite 16, HUS-Logistiikan ja Oy Fiblon Ab:n sopimus pehmpaperit hankinnasta; Liite 17, HUS-Logistiikan ja Huhtamäki Foodservice Finland Oy:n sopimus pehmpaperit hankinnasta sekä Liite 18, HUS-Logistiikan ja Duni Oy:n sopimus pehmpaperit hankinnasta.

¹⁴ Liite 19, Jälki-ilmoitus 2.12.2014 ja Liite 20, Jälki-ilmoitus 15.1.2015.

18.11.2019

Oyj, Oy SCA Hygiene Products Ab, Oy Fiblon Ab ja Huhtamäki Foodservice Finland Oy. Duni Oy:tä ei ole mainittu jälki-ilmoituksissa.

20. Varsinainen sopimuskausi on ollut ajalle 1.12.2014 – 30.11.2016 ja tämän jälkeen HUS on käyttänyt optioehtoon perustuvat optiokaudet. Ensimmäinen yhden vuoden mittainen optiokausi on ollut ajalle 5.12.2016 – 4.12.2017 ja toinen optiokausi ajalle 5.12.2017 – 4.12.2018. Huhtamäki Foodservice Finland Oy:n osalta ei ole käytetty optiokausia.
21. Ensimmäisen optiokauden käyttöönottamista koskevassa päätöksessä on todettu, että ”Toimittajamarkkinoilla ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Raaka-ainekustannusten nousun takia kaksi neljästä toimittajasta ehdottaa 3% korotuksia tuotteiden hintoihin, joiden kokonaisvaikutus hankinnan vuosiarvoon on n. 15 000 € eli noin 2,5 % ensimmäiselle optiovuodelle”.¹⁵ Toiselle optiokaudelle kukaan toimittajista ei ole ilmoittanut hinnannuutoksista.¹⁶
22. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän pehmopaperituotteiden sopimusten päätyttyä 4.12.2018, hankintayksikkö on hankkinut kyseiset tuotteet ilman hankintalain mukaista hankintamenettelyä valitsemiltaan toimittajilta.
23. Pehmopapereiden hankinnoista 4.12.2018 jälkeen ei ole julkaistu hankintalain 58 §:n mukaista tai muuta ilmoitusta HILMA-palvelussa (www.hankintailmoitukset.fi).

8.2 Hankintayksikön antama selvitys

24. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä on 23.9.2019 KKV:lle antamassaan selvityksessä¹⁷ täsmentänyt aikaisemmissa selvityksissään antamia tietoja kilpailuttamattomista tuoteryhmistä sekä tuoteryhmistä, joissa ostamista on jatkettu hankintasopimukseen mahdollisesti sisältyneen optiokauden jälkeen ilman uutta kilpailutusta. HUS on todennut hankkineensa pehmopapereita (käsi- ja wc-paperit, servietit, talouspaperit ja pöytäliinat) kilpailuttamatta noin miljoonalla eurolla vuodessa. Tuoteryhmien pääasiallisiksi toimittajiksi on ilmoitettu Metsä Tissue Oyj, Essity Finland Oy Ab sekä Duni Ab c/o Duni Oy.
25. HUS on 17.6.2019 ja 23.9.2019 antamissaan selvityksissä¹⁸ todennut, että merkittävimmät syyt kilpailuttamattomille tuoteryhmille ovat olleet HUSin hankintojen suuri volyyymi, sen aiheuttamat haasteet menettelyjen läpiviemiselle ja resursoinnille sekä tilausjärjestelmän käytettävyyden ongelmat. Li-

¹⁵ Liite 21, Päätös optioehtoon perustuvasta lisätilauksesta § 78, 2.12.2016.

¹⁶ Liite 22, Päätös optioehtoon perustuvasta lisätilauksesta § 8, 25.9.2017.

¹⁷ Liite 7, HUSin vastaus 23.9.2019.

¹⁸ Liite 4, HUSin vastaus 17.6.2019 ja Liite 7, HUSin vastaus 23.9.2019.

18.11.2019

säksi HUSissa käytössä ollut hajautettu hankintatoimi on osoittautunut ongelmalliseksi, sillä eri toimijoiden vastuut ja roolit eivät ole olleet riittävän selkeitä. Hankintayksikkö on todennut, että HUSissa ei ole tähän asti pystytty hankinnan puutteellisten resurssien takia riittävän kattavasti ja nopeasti reagoimaan hankintasopimusten päättymisiin, mikä on johtanut sopimusten jatkamiseen myös hankinta- ja sopimuskausien päätyttyä. Problematiikan poistamiseksi hankintayksikkö on uudistanut hankintatoimen toimintatapoja ja lisännyt sekä sisäisiä että ulkoisia hankinnan asiantuntijaresursseja.

26. HUS on kertonut tehneensä hankintoja 4.12.2018 jälkeen aiemmin kilpailutettujen sopimusten mukaisin ehdoin ja pääosin samoin hinnoin samoilta toimittajilta kuin ennen hankinnan optiokausien päättymistä.¹⁹
27. Hankintayksikkö on 1.10.2019 antamansa vastauksen liitteenä toimittanut HUSin pehmopaperituotteiden tilaustiedot aikaväliltä 2.1.2017 – 25.9.2019.²⁰
28. HUS on 26.11.2018 pyytänyt Duni Oy:ltä jatkoa pehmopaperien sopimukselle entisin hinnoin ja ehdoin 4.12.2019 saakka tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu. Duni Oy on vastannut 27.11.2018 ja todennut jatkosopimukselle olevan hyväksyttävissä. Duni Oy on sähköpostin liitteenä toimittanut myös tuotemuutoslistan 2018–2019 eli 2018 vuodelle tehdyn valikoimalistan, johon on päivitetty 1.1.2019 tapahtuvat muutokset. Lisäksi sähköpostissa on pyydetty HUSia kuittaamaan, että muutokset sopivat HUSille Dunin valikoimamuutosten mukaisesti.²¹
29. HUS on 26.11.2018 pyytänyt Oy Fiblon Ab:ltä jatkoa pehmopaperien sopimukselle entisin hinnoin ja ehdoin 4.12.2019 saakka tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu. Oy Fiblon Ab on vastannut 30.11.2018 ja todennut, että sopimuksen jatko on hyväksyttävissä seuraavin ehdoin: "Liitteenä on sellun hintakehitys viimeisen kahden vuoden ajalta. Tämän vuoksi joudumme nostamaan nenäliinan hintaa [x] % seuraaviin tilauksiin. Eli uusi hinta olisi [x] €/pkt alv 0% ([x]/kpl). Minimivalmistuserä olisi tähän [x] lavaa, [x] kpl ([x] kpl/pkt, [x] pkt/ltk, [x] ltk/lava). Kuitenkin personoituihin lautasliinonoihin liittyen muutama tarkennus. Olemme sitoutuneet tiettyyn tilaus/toimitusrytmiin (HUS-sopimus, kohta 5), näkisin kohtuulliseksi, että HUS sitoutuu seuraaviin valmistuseriin asiakaspainettujen lautasliinonien osalta.

Lautasliina 24 cm, valmistuserä [x] lava, [x] kpl ([x] kpl/pkt, [x] pkt/ltk, [x] ltk/lava), hinta entinen [x] €/ltk alv 0%.

¹⁹ Liite 9, HUSin vastaus 1.10.2019.

²⁰ Liite 23, Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 2.1.2017 – 25.9.2019 (HUSin 1.10.2019 toimittaman vastauksen liite).

²¹ Liite 24, Sähköpostikeskustelu HUSin ja Duni Oy:n välillä.

18.11.2019

Lautasliina 33 cm, valmistuserä [x] lava, [x] kpl ([x] kpl/pkt, [x] pkt/ltk, [x] ltk/lava), hinta entinen [x] €/ltk alv 0%.

Annosliina 33 cm, valmistuserä [x] lava, [x] kpl ([x] kpl/pkt, [x] pkt/ltk, [x] ltk/lava), hinta entinen [x] €/ltk alv 0%. Valmistusmäärät perustuvat tilausrytmiinne.”²²

30. HUS on 3.4.2019 pyytänyt Metsä Tissue Oyj:ltä hintasopimukselle jatkoa 10.4.2020 asti tai kunnes uusi sopimus kilpailutuksen myötä astuu voimaan. HUS on todennut, että ”Mikäli emme saa vastausta määräaikaan mennessä, hintasopimus jatkuu voimassa olevin ehdoin toistaiseksi. Kun/jos haluatte muuttaa hintoja, niin ilmoitattehan siitä erikseen vastamalla tähän viestiin ja merkitsemällä muutokset viestin liitteenä olevaan Excel-taulukkoon”. Metsä Tissue Oyj on vastannut 8.4.2019 ja todennut, että voimassa olevaan hinnoitteluun ei tule muutoksia. Metsä Tissue Oyj on sähköpostin liitteenä toimittanut hintalistan ”jossa mukana matkan varrella päivitettyjä rivejä”.²³
31. Hankintayksikön toimittaman tilausaineiston perusteella Metsä Tissue Oyj:ltä on tehty hankintoja pehmopaperituotteiden optiokausien päättymisen jälkeen jo 10.12.2018 alkaen.²⁴
32. Hankintayksikkö ei ole toimittanut KKV:lle mahdollista Oy Essity Finland Ab:lle (aikaisemmin Oy SCA Hygiene Products Ab)²⁵ toimitettua tiedustelua tuotteiden toimittamisen jatkamiseen liittyen tai Oy Essity Finland Ab:n mahdollista tiedusteluun toimittamaa vastausta. Toimitetusta pehmopaperituotteiden tilausaineistosta kuitenkin ilmenee, että HUS on tehnyt Oy Essity Finland Ab:ltä hankintoja myös optiokausien päättymisen eli 4.12.2018 jälkeen.
33. HUS on 26.11.2018²⁶ pyytänyt KU-Tuote Avoin yhtiöltä²⁷ jatkoa pehmopaperien sopimukselle entisin hinnoin ja ehdoin 4.12.2019 saakka, tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu. Hankintayksikkö ei ole toimittanut KKV:lle mahdollista KU-Tuote Avoin yhtiön toimittamaa vastausta. KU-Tuote Avoin yhtiö ei HUSin toimittaman selvityksen mukaan ole aikaisempi sopimustoimittaja.²⁸ Toimitetun tilausaineiston perusteella yritykseltä

²² Liite 25, Sähköpostikeskustelu HUSin ja Oy Fiblon Ab:n välillä.

²³ Liite 26, Sähköpostikeskustelu HUSin ja Metsä Tissue Oyj:n välillä. HUS on kuulemisen yhteydessä todennut, että päivitettyillä riveillä on tarkoitettu muutoksia tuotetiedoissa (Liite 33).

²⁴ Liite 27, Pehmopaperituotteiden tilaukset Metsä Tissue Oyj:ltä aikavälillä 10.12.2018 – 23.9.2019 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta).

²⁵ Oy SCA Hygiene Products Ab on vuonna 2017 jakautunut kahdeksi erilliseksi pörssiyhtiöksi ja tällöin SCA:n hygieniatuotteita valmistava liiketoiminta on saanut nimekseen Oy Essity Finland Ab.

²⁶ Liite 28, HUSin sähköposti 26.11.2018 KU-Tuote Avoin yhtiölle.

²⁷ KU-Tuote Avoin yhtiö on perustettu vuonna 2014 (entinen Kumi-Ura Ky:n liiketoiminta; yrityksen toiminta on lakannut 30.07.2015).

²⁸ Kumi-Ura Ky on osallistunut vuoden 2014 tarjouskilpailuun, mutta ei hankintapäätöksen tai jälki-ilmoitusten mukaan ole tullut valituksi sopimustoimittajaksi.

18.11.2019

on tilattu pehmopaperituotteita (kahvin-suodatinpaperit, lautasliina-annostelijat, paperipussit, leivinpaperiarkit) 4.1.2017 – 28.2.2019 välisenä aikana. HUS ei ole toimittanut näyttöä siitä, että tilaukset perustuisivat kilpailutettuun hankintasopimukseen.

34. Toimitetun tilausaineiston²⁹ mukaan hankintoja on tehty myös Delipap Oy:ltä ja Metos Oy Ab:ltä (kahvin-suodatinpaperit, puhdistuspyyhkeet), jotka eivät HUSin toimittaman selvityksen mukaan ole aikaisempia sopimustoimittajia ja joiden osalta HUS ei ole toimittanut näyttöä siitä, että tilaukset perustuisivat kilpailutettuihin hankintasopimuksiin.

9 Oikeudellinen arvio

9.1 KKV:n toimivalta esityksen tekemiseen

9.1.1 Sovellettava laki ja ajallinen toimivalta

35. Hankintalain 139 §:n 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto valvoo mainitun lain noudattamista.
36. Hankintalain 173 §:n 3 momentin sisältämän voimaantulosäännöksen mukaisesti KKV:n valvontatoimivalta on alkanut 1.1.2017.
37. Hankintalain 174 §:n 6 momentin siirtymäsäännöksen mukaisesti ennen 1.1.2017 alkaneisiin, lain voimaan tullessa vireillä oleviin hankintamenettelyihin sovelletaan ennen 1.1.2017 voimassa olleita hankintasäädöksiä.
38. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän pehmopapereita koskevasta hankinnasta on julkaistu EU-kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskeva hankintailmoitus 5.6.2014. Menettely on siten aloitettu ennen uuden hankintalain voimaantuloa, ja siihen on sovellettu ennen uutta hankintalakia voimassa olleita hankintasäädöksiä, kuten kumottua hankintalakia.

Hankintasopimuksen kestosta

39. Hankintalaissa ei puutejärjestelyä lukuun ottamatta ole hankintasopimuksen voimassaoloaika koskevia säännöksiä. Hankintalaissa ei myöskään aseteta erityisiä edellytyksiä esimerkiksi toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen tekemiselle. KKV toteaa, että hankintayksikkö ei kuitenkaan voi tehdä voimassaoloajaltaan rajoittamattoman pitkiä hankintasopimuksia rikkomatta hankintalaissa säädettyä velvoitetta kilpailuttaa hankintansa.³⁰

²⁹ Liite 23, Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 2.1.2017 – 25.9.2019 (HUSin 1.10.2019 toimittaman vastauksen liite).

³⁰ Kts. esim. MAO 3/18, 5.1.2018 ja MAO 101/12, 22.3.2012.

18.11.2019

40. Sopimuskauden määrittäminen määräaikaiseksi tai toistaiseksi voimassa olevaksi kuuluu hankintayksikön harkintavaltaan. Valinta toistaiseksi voimassa olevan ja määräaikaisen sopimuskauden välillä on nyt kyseessä olevan hankinnan osalta tehty vuonna 2014 kun pehmopaperituotteiden hankinta on kilpailutettu kumotun hankintalain mukaisesti.
41. KKV toteaa, että hankintailmoituksessa, tarjouspyynnössä, hankintapäätöksessä ja hankintasopimuksessa on yhtäpitävästi ilmoitettu, että sopimuskausi alkaa sopimuksen allekirjoituksesta³¹ ja että sopimus on voimassa tietyn määräajan. Hankinta-asiakirjoissa sopimuksen voimassaoloajaksi on määritelty 2+1+1 vuotta. Varsinainen sopimuskausi on ollut ajalle 1.12.2014 – 30.11.2016, ensimmäinen yhden vuoden mittainen optiokausi ajalle 5.12.2016 – 4.12.2017 ja toinen optiokausi ajalle 5.12.2017 – 4.12.2018. KKV toteaa, että sopimuskauden pituus on selkeästi määritelty vuoden 2014 hankinta-asiakirjoissa.
42. Optiokausien ollessa päättymässä HUS on 26.11.2018 Duni Oy:lle ja Oy Fiblon Ab:lle lähettämässään sähköpostiviesteissä todennut, että uudet sopimukset ovat voimassa 4.12.2019 saakka tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu.
43. HUS on 3.4.2019 Metsä Tissue Oyj:lle lähettämässään sähköpostiviestissä pyytänyt hintajatkoa 10.4.2020 asti tai kunnes uusi sopimus kilpailutuksen myötä astuu voimaan. HUS on todennut, että ”Mikäli emme saa vastausta määräaikaan mennessä, hintasopimus jatkuu voimassa olevin ehdoin toistaiseksi”. Metsä Tissue Oyj on vastannut 8.4.2019 ja hyväksynyt hintajatkoon.

Uudet sopimukset

44. Hankintayksikkö on sähköpostitse marraskuun 2018 ja huhtikuun 2019 välisenä aikana neuvotellut toimittajien kanssa uudet pehmopaperituotteiden hankintaa koskevat sopimukset. Sopimusten ehdot ovat pysyneet pääosin samana kuin kilpailutetulla sopimuskaudella. Toimittajille on kuitenkin tarjottu mahdollisuutta muuttaa hintoja ja ainakin kaksi toimittajaa on korottanut joidenkin tuotteiden hintoja. Oy Fiblon Ab:n, Duni Oy:n ja Metsä Tissue Oyj:n osalta sopimuksen kesto on neuvoteltu uusiksi, joko ”4.12.2019 saakka tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu” taikka ”10.4.2020 asti tai kunnes uusi sopimus kilpailutuksen myötä astuu voimaan”.

³¹ Hankintasopimukset on 1.12.2014 allekirjoitettu Oy SCA Hygiene Products Ab:n, Metsä Tissue Oyj:n, Huhtamäki Foodservice Finland Oy:n, Oy Fiblon Ab:n sekä Duni Oy:n kanssa.

18.11.2019

45. KKV toteaa, että sähköpostiviesteistä ilmenee, että HUS on marraskuussa 2018 ja huhtikuussa 2019 sitoutunut ostamaan tuotteita tietyn uusiksi sovitun ajanjakson. Samalla on päivitetty osin hintoja ja tuotevalikoimaa. Kyseessä ovat siten uudet sopimukset. Hankintojen määrät ovat tarkentuneet vasta myöhemmin, kun hankintayksikkö on tehnyt tilauksia.
46. KKV:n arvion mukaan toimittajien kanssa on vuoden 2018 marraskuusta alkaen sovittu määräaikaista pehmapaperituotteiden hankinnoista, joihin sovelletaan hankintalakia, eikä kyse ole ollut vuonna 2014 kilpailutettuihin sopimuksiin perustuvista hankinnoista, joihin sovellettaisiin kumottua hankintalakia.
47. KKV viittaa lisäksi oikeuskäytännön linjauksiin: kun sopimuksen olennaisista osista, hankittujen palveluiden määrästä ja hinnasta, on vuosittain erikseen sovittu, on jokaisen tällaisen vuosittaisen sopimuksen tekeminen hankintalaissa tarkoitettu hankinta, jota koskee hankintalain mukainen kilpailuttamisvelvollisuus.³²
48. Aiemman sopimuskauden optiokausien ollessa päättymässä hankintayksikkö on tehnyt sähköpostitse 27.11.2018, 30.11.2018 ja 8.4.2019 uudet sopimukset joidenkin toimittajien kanssa. Niiltä osin kuin 4.12.2018 jälkeen tehtävistä hankinnoista on jotain sovittu, sopiminen on tapahtunut hankintalain voimassaolon aikana. Kaikki 4.12.2018 jälkeen tehdyt hankinnat on tehty hankintalain voimassaolon aikana. Menettelyyn sovelletaan siten hankintalakia ja KKV:llä on toimivalta selvittää hankintoja tältä osin.

9.1.2 Hankinnan arvo ja kynnysarvon ylittyminen

49. Hankintalain 141 §:n 1 momentin mukaan KKV voi tehdä markkinaoikeudelle esityksen, jos hankintayksikkö on tehnyt EU-kynnysarvot ylittävän hankinnan tai kansalliset kynnysarvot ylittävän liitteessä E tarkoitettun palveluhankinnan tai käyttöoikeussopimuksen suorahankintana ilman hankintalaissa säädettyä perustetta.
50. Koska edellytyksenä KKV:n tekemälle markkinaoikeusesitykselle on hankinnan EU-kynnysarvon ylittyminen, on asiassa selvítettävä, ylittääkö Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän pehmapaperituotteiden hankinta EU-kynnysarvon.
51. Hankintalain 26 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan EU-kynnysarvo on ilman arvonnlisäveroa laskettuna 221 000 euroa muiden kuin valtion keskushallintoviranomaisten tavarahankinnoissa, palveluhankinnoissa ja suunnittelukilpailuissa 1.1.2018 alkaen.

³² KHO 27.10.2009, taltio 2617 (KHO 2009:88).

18.11.2019

52. Hankintalain 27 §:n 1 momentin mukaan hankinnan ennakoitua arvoa laskettaessa perusteena on käytettävä suurinta maksettavaa kokonaiskorvausta ilman arvonlisäveroa. Arvioinnin on perustuttava ilmoittamisajankohdan tai muun hankintamenettelyn alkamisajankohdan arvoon. Arvoa laskettaessa on otettava huomioon myös hankinnan mahdolliset vaihtoehdot toteuttamistavat ja hankintasopimukseen sisältyvät optio- ja pidentyehdot sekä ehdokkaille tai tarjoajille maksettavat palkkiot tai maksut. Momentin esitöiden mukaan lähtökohtana on hankintayksikön oma arvio hankintasopimuksen arvosta.³³
53. Hankintalain 27 §:n 3 momentin mukaan, jos hankinta toteutetaan samanaikaisesti erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankintasopimuksen ennakoitua kokonaisarvoa laskettaessa. Jos osien yhteenlaskettu arvo on vähintään kansallisen kynnysarvon tai EU-kynnysarvon suuruinen, jokaisen osan hankinnassa on noudatettava kyseisen kynnysarvon ylittäviä hankintoja koskevia säännöksiä.
54. Hankintalain 30 §:n 2 momentin mukaan säännöllisesti toistuvien tai määräajoin uudistettavien tavara- tai palveluhankintoja koskevien sopimusten ennakoitun arvon laskennassa perusteena on käytettävä: 1) viimeksi kuluneiden 12 kuukauden tai viimeksi kuluneen talousarviokauden aikana peräkkäin tehtyjen vastaavien hankintojen yhteisarvoa seuraavan 12 kuukauden aikana tapahtuvien muutokset määrissä tai arvoissa huomioon ottaen; taikka 2) niiden hankintojen ennakoitua yhteisarvoa, jotka tehdään ensimmäistä toimitusta seuraavien 12 kuukauden aikana, taikka jos kysymys on yli 12 kuukautta voimassa olevasta sopimuksesta, sitä seuraavan talousarviokauden aikana.
55. Hankinnan arvoa laskettaessa huomioon on hankintalain esitöiden mukaan otettava luonteva hankintakokonaisuus. Sama arviointi soveltuu esitöiden mukaan silloin, kun arvioidaan määräajoin uudistettavien sopimusten arvoa, mutta myös yleisemmin, kun arvioidaan sitä, onko hankintaa ilman perusteltua syytä pilkottu osiin. Luontevan hankintakokonaisuuden arvioinnissa on lain esitöiden mukaan kiinnitettävä huomiota siihen, miten suunnitelmallinen hankintayksikkö toimisi.³⁴
56. KKV:n näkemyksen mukaan suunnitelmallinen hankintayksikkö hankkii samalla kilpailutuksella kaikki samankaltaiset tavarat, joita se tarvitsee tietyn ajanjakson aikana kilpailutuksen ajankohdan tiedon mukaan. Hankintayksikkö on vuonna 2014 kilpailuttanut pehmopaperituotteet yhtenä kokonaisuutena. KKV:llä ei ole syytä kyseenalaistaa hankintayksikön omaa aikaisempaa arviota tuoteryhmien muodostamasta luonnollisesta hankintakoko-

³³ Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 108/2016 vp), s. 118.

³⁴ HE 108/2016 vp, s. 121.

18.11.2019

naisuudesta. KKV katsoo, että kaikki pehmopaperituotteet, joita hankintayksikkö on hankkinut 4.12.2018 jälkeen, kuuluvat samaan hankintakokoonaisuuteen, ja ne on huomioitava hankinnan arvon määrittämisessä.

57. Hankintayksikkö on pyytänyt toimittajilta jatkoa pehmopaperituotteiden toimituksille vuodeksi, tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu taikka kunnes uusi sopimus kilpailutuksen myötä astuu voimaan, joten luontevan lähtökohdan solmittujen sopimusten kokonaisarvon määrittämiselle muodostaa KKV:n näkemyksen mukaan edeltävän 12 kuukauden aikana hankittujen pehmopaperituotteiden kokonaisarvo.
58. Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo on HUSin vuoden 2014 pehmopapereita koskevan tarjouspyynnön mukaan ollut, optiokaudet huomioon ottaen, noin 2 400 000 euroa (alv 0 %). Jälki-ilmoitusten mukaan sopimusten lopullinen kokonaisarvo on 2 400 000 euroa (alv 0 %). Optiopäätösten mukaan optioiden vuosiarvo on ollut noin 600 000 euroa eli kahden optiokauden yhteenlaskettu arvo on ollut noin 1 200 000 euroa. Pehmopaperituotteiden hankintojen vuosiarvo on siten ollut noin 600 000 euroa.
59. Hankintayksikkö on KKV:lle 23.9.2019 antamassaan selvityksessä todennut, että HUS on hankkinut pehmopapereita kilpailuttamatta noin miljoonalla eurolla vuodessa.
60. Hankintayksikön KKV:lle toimittamasta pehmopaperituotteiden tilaustiedoista voidaan havaita, että toisena optiovuotena eli aikavälillä 5.12.2017 – 4.12.2018 Duni Oy:ltä, Oy Fiblon Ab:ltä, Metsä Tissue Oyj:ltä ja Oy Essity Finland Ab:ltä tehtyjen pehmopaperituotetilausten kokonaisarvo on ollut yhteensä 907 704,32 euroa (alv 0 %).³⁵
61. Hankintoja on toimitetun tilausaineiston perusteella tehty myös KU-Tuote Avoin yhtiöltä ja Delipap Oy:ltä. Mikäli nämä ostot huomioidaan tilausten kokonaisarvossa, on pehmopaperituotteiden ostot välillä 5.12.2017 – 4.12.2018 olleet yhteensä 957 528,89 euroa (alv 0 %).³⁶
62. Pehmopaperituotteiden hankinnat, jotka on tehty kilpailuttamatta 4.12.2018 jälkeen neljältä aikaisemmalta sopimustoimittajalta (Metsä Tissue Oyj:ltä,

³⁵ Liite 29, Pehmopaperituotteiden tilaukset vuoden 2014 sopimustoimittajilta aikavälillä 5.12.2017 – 4.12.2018 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta).

³⁶ Liite 30, Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 5.12.2017 – 4.12.2018 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta).

18.11.2019

Oy Fiblon Ab:lta, Oy Essity Finland Ab:ltä ja Duni Oy:ltä) ovat olleet arvoltaan yhteensä 840 831,92 euroa (alv 0 %) 25.9.2019 mennessä.³⁷ KKV toteaa, että koska tilaustiedot on toimitettu 25.9.2019 asti, tulee toteutunut kokonaisarvo vuoden 2019 osalta olemaan tätäkin suurempi.

63. Hankintoja on toimitetun tilausaineiston perusteella tehty myös KU-Tuote Avoin yhtiöltä, Delipap Oy:ltä ja Metos Oy:ltä. Mikäli nämä ostot huomioidaan tilausten kokonaisarvossa, on pehmopaperituotteiden ostot välillä 5.12.2018 – 25.9.2019 olleet yhteensä 855 614,27 euroa (alv 0 %).³⁸
64. HUS on kuulemisen yhteydessä todennut, että osa KKV:lle toimitetuista tilaustiedoista on Helsingin kaupungin pehmopaperihankintoja, joista Helsingin kaupungilla on voimassa oleva hankintasopimus. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan varasto- ja logistiikkatoiminnot ovat siirtyneet HUS Logistiikalle liikkeenluovutuksella 1.5.2018. Kyseisten tilaustietojen perusteella Helsingin kaupungin pehmopaperituotteiden tilaukset vuoden 2019 aikana ovat olleet noin 250 000 euroa (vuosiarvo noin 300 000 euroa). HUS:n näkemyksen mukaan edellä mainittujen Helsingin kaupungin pehmopaperiostojen arvo tulisi vähentää HUS-kuntayhtymän pehmopaperihankintojen arvioidusta arvosta.³⁹
65. HUS on kuulemisen yhteydessä toimittanut Helsingin kaupungin pehmopaperihankintoja koskevia tilaustietoja aikaväliltä 1.5.2018 – 30.9.2019.⁴⁰ Tilaukset sisältävät hankintoja Metsä Tissue Oyj:ltä, KU-Tuote Avoin yhtiöltä, Delipap Oy:ltä, Duni Oy:ltä, Oy Essity Finland Ab:ltä sekä Oy Fiblon Ab:lta. HUS on toimittanut KKV:lle Helsingin konsernihankinta Oy:n, Helsingin kaupungin hankintakeskuksen ja Metsä Tissue Oyj:n välisen talouspapereita koskevan sopimuksen.⁴¹
66. KKV:n näkemyksen mukaan HUS:n kuulemisen yhteydessä esittämä argumentaatio ja toimitettu aineisto on osin täsmentymätöntä, eikä HUS ole täsmällisesti osoittanut, mikä Helsingin kaupungin pehmopaperihankintojen arvo on ollut ja miltä osin kyseisillä hankinnoilla on ollut vaikutusta esimerkiksi KKV:n arvioon toisen optiovuoden (5.12.2017 – 4.12.2018) hankintojen arvosta (907 704,32 euroa). HUS:n mukaan liikkeenluovutus on tapahtunut 1.5.2018 ja HUS:n vuosiarvio Helsingin kaupungin ostoista on noin 300 000 euroa. Mikäli optiovuoden arvosta vähennettäisiin liikkeenluovu-

³⁷ Liite 31, Pehmopaperituotteiden tilaukset vuoden 2014 sopimustoimittajilta aikavälillä 5.12.2018 – 25.9.2019 (KKV:n muokkaama HUS:n toimittaman tilausaineiston pohjalta).

³⁸ Liite 32, Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 5.12.2018 – 25.9.2019 (KKV:n muokkaama HUS:n toimittaman tilausaineiston pohjalta).

³⁹ Liite 33, HUS:n vastaus 31.10.2019.

⁴⁰ Liite 34, Helsingin kaupungin pehmopaperihankinnat (HUS:n 31.10.2019 toimittaman vastauksen liite).

⁴¹ Liite 35, Helsingin konsernihankinta Oy:n, Helsingin kaupungin hankintakeskuksen ja Metsä Tissue Oyj:n sopimus talouspapereista (HUS:n 31.10.2019 toimittaman vastauksen liite).

18.11.2019

tuksen jälkeisten hankintojen arvo (eli noin seitsemän kuukauden hankintojen arvo) olisi HUSin pehmopaperituotteiden hankintojen arvo tällöinkin noin 700 000 euroa.

67. KKV katsoo, että vaikka HUS ei ole täsmällisesti osoittanut mikä hankintojen arvo on ollut, on se kuitenkin ollut vuodessa vähintään 600 000 euroa.
68. KKV:lla ei ole syytä kyseenalaistaa hankintayksikön antamaa selvitystä hankituista tuotteista ja niiden ennakoidusta tai toteutuneesta arvosta. KKV katsoo, että hankinta ylittää EU-kynnysarvon.

9.1.3 Hankintasopimuksen tekemisen ja KKV:n selvitysten ajankohdat

69. Hankintalain 141 §:n 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettu esitys on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä. Kilpailu- ja kuluttajaviraston selvittämistoimenpiteet katkaisevat vanhentumisajan kulumisen, jolloin se alkaa kulua uudelleen alusta.
70. Koska määräaika esityksen tekemiselle alkaa kulua hankintasopimuksen tekemisestä, asiassa on selvitettävä, mikä on pehmopapereita koskevan hankintasopimuksen tekemisen ajankohta.
71. Hankintalain 4 §:n 1 kohdan määritelmän mukaan hankintasopimuksella tarkoitetaan kirjallista sopimusta, joka on tehty yhden tai usean hankintayksikön ja yhden tai usean toimittajan välillä ja jonka tarkoituksena on rakennusurakan toteuttaminen, tavaran hankinta tai palvelun suorittaminen taloudellista vastiketta vastaan.
72. Hankintalain 128 §:n mukaan hankintapäätöksen tekemisen jälkeen hankintayksikön on tehtävä hankintasopimus. Hankintasopimus syntyy erillisen kirjallisen sopimuksen tekemisellä.
73. Hankintayksikön antaman selvityksen mukaan vuoden 2014 kilpailutukseen perustuvien pehmopaperituotteiden tilausten jatkamisesta 4.12.2018 jälkeen ei ole tehty erillistä hankintapäätöstä. Tilausten jatkamisesta ei ole sovittu kirjallisesti kaikkien niiden toimittajien kanssa, joilta tuotteita on 5.12.2018 alkaen tilattu. Kolmen toimittajan kanssa on sovittu sähköpostilla uusista sopimuksista 27.11.2018 (Duni Oy), 30.11.2018 (Oy Fiblon Ab) ja 8.4.2019 (Metsä Tissue Oyj). HUSin tilausdatan perusteella hankintoja on tehty myös muilta toimittajilta.
74. KKV katsoo, että neuvottelemalla sähköpostitse uusista sopimuksista toimittajien kanssa ja toteuttamalla tilauksia valitsemiltaan toimittajilta, hankintayksikkö on ryhtynyt hankinnan toteuttamiseen. Olosuhteista voidaan päätellä, että vaikka hankintalain 128 §:ssä tarkoitettua kirjallista hankintasopimusta ei ole tehty yhdenkään toimittajan kanssa, hankintayksikkö ja toimittajat ovat tosiasiaa toteuttaneet hankintaa.

18.11.2019

75. KKV toteaa, että hankintayksikkö on marraskuun 2018 ja huhtikuun 2019 välisenä aikana pyytänyt toimittajia esittämään mahdollisia muutoksia hintoihin ja sopinut sekä sopimuksen kestoista että päivitetystä tuotelistaista. Lisäksi hankintamäärät ovat tarkentuneet vasta kunkin tilauksen yhteydessä joulukuusta 2018 alkaen.
76. KKV:n arvion mukaan hankintasopimusten on katsottava syntyneen Duni Oy:n ja Oy Fiblon Ab:n kanssa hankintayksikön lähettäessä tiedustelun uusien sopimusten hyväksymisestä 26.11.2018 ja saadessa hyväksymistä koskevat vastaukset 27.11.2018 ja 30.11.2018. Metsä Tissue Oyj:n osalta sopimuksen voidaan katsoa syntyneen 3.4.2019 hankintayksikön lähettäessä tiedustelun uuden sopimuksen hyväksymisestä ja saadessa hyväksymistä koskevan vastauksen 8.4.2019. Tilauksia Metsä Tissue Oyj:ltä on tehty myös tätä aikaisemmin optiokausien päättymisen jälkeen 10.12.2018 alkaen.
77. HUS ei ole toimittanut KKV:lle mahdollista Oy Essity Finland Ab:lle (aikaisemmin Oy SCA Hygiene Products Ab) toimitettua tiedustelua tuotteiden toimittamisen jatkamiseen liittyen tai Oy Essity Finland Ab:n tiedusteluun toimittamaa vastausta. Toimitetusta tilausaineistosta kuitenkin ilmenee, että HUS on tehnyt Oy Essity Finland Ab:ltä hankintoja myös optiokausien päättymisen eli 4.12.2018 jälkeen. KKV:n näkemyksen mukaan Oy Essity Finland Ab:n osalta hankintasopimuksen voi katsoa syntyneen tilausten tekemisen alkaessa aiemmin kilpailutetun hankinnan optiokausien päättymisen eli 4.12.2018 jälkeen.
78. Delipap Oy:n, Metos Oy Ab:n ja KU-Tuote Avoin yhtiön osalta HUS ei ole toimittanut näyttöä siitä, että tilaukset perustuisivat kilpailutettuihin hankintasopimuksiin. KKV:n näkemyksen mukaan hankintasopimusten voidaan katsoa syntyneen tilaus kerrallaan. Näin ollen jokainen HUSin tekemä tilaus on muodostanut oman erillisen hankintasopimuksen HUSin ja edellä mainittujen toimittajien välille.
79. Viraston ensimmäinen selvityspyyntö Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle HUSin lainvastaisiksi epäiltyjä hankintamenettelyjä koskien on lähetetty 21.5.2019. Viraston selvitystoimenpiteet on siten aloitettu kuuden kuukauden kuluessa hankintasopimuksen tekemisestä, katsottiinpa sopimus tehdyksi 27.11.2018, 30.11.2018 tai 8.4.2019, taikka kunkin 5.12.2018 alkaen toteutetun tilauksen osalta erikseen.
80. Koska selvitystoimenpiteet katkaisevat kuuden kuukauden vanhentumisaikojen kulumisen ja se alkaa kulua alusta, on virastolla hankintalain 141 §:n perusteella toimivalta tehdä esitys markkinaoikeudelle 21.11.2019 saakka.

9.2 Hankintalain mukainen suoramankintaperuste

81. Hankintalain 40 §:n 1 momentin mukaan suoramankinnassa hankintayksikkö neuvottelee valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen

18.11.2019

ehdoista julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta. Suorahankinnan käytöedellytyksistä on säädetty pykälän 2 momentissa.

82. Hankintalain 41 §:n 1 momentin mukaan hankintayksikkö voi tehdä suora-hankinnan, kun alkuperäisen toimittajan kanssa tehtävä tavarahankinta on lisätilaus, jonka tarkoituksena on aikaisemman toimituksen tai laitteiston osittainen korvaaminen tai laajentaminen. Edellytyksenä on, että toimittajan vaihtaminen johtaisi teknisiltä ominaisuuksiltaan erilaisen tavarankimiseen, mikä aiheuttaisi yhteensopimattomuutta tai suhteettoman suuria teknisiä vaikeuksia käytössä ja kunnossapidossa. Tällaisten sopimusten ja uudistettavien sopimusten voimassaoloaika saa ainoastaan poikkeuksellisesti ylittää kolme vuotta.
83. Koska hankintayksikkö on neuvotellut valitsemiensa toimittajien kanssa hankintasopimuksen ehdoista julkaisematta etukäteen hankintailmoitusta, on HUSin pehmopapereiden hankinta 4.12.2018 jälkeen 40 §:n 1 momentissa tarkoitettu suorahankinta. Hankintayksikkö ei ole selvityksissään vedonnut mihinkään hankintalain 40 §:n tai 41 §:n suorahankintaperusteista.
84. Asiassa ei ole tullut esiin seikkoja, joiden perusteella jokin laissa mainittu suorahankintaperuste soveltuisi tapaukseen. Virasto ei katso hankintalain 40 §:n 2 momentissa tai 41 §:n 1 momentissa säädettyjen suorahankintaperusteiden täyttyvän.

9.3 Hankintasopimuksen muuttaminen sopimuskauden aikana

85. Kuten edellä on todettu, KKV katsoo, että HUS on tehnyt uudet sopimukset pehmopaperituotteiden hankinnoista toimittajien kanssa marraskuusta 2018 alkaen. KKV on kuitenkin viran puolesta arvioinut näiden uusien sopimusten luonnetta mahdollisina vuoden 2014 hankintasopimuksiin tehtyinä muutoksina.
86. Hankintayksikkö on loppuvuodesta 2018 kilpailutetun sopimuskauden päättymisen jälkeen tehnyt pehmopaperituotteiden hankintoja samoilta toimittajilta samoin ehdoin ja pääosin samoin hinnoin kuin kilpailutetulla sopimuskaudella. Hankintayksikkö ja toimittajat ovat loppuvuonna 2018 ja keväällä 2019 sopineet uusiksi sopimusten kestot ja toimittajille on tarjottu mahdollisuutta muuttaa hintoja. Lisäksi tuoteluetteloa on osin päivitetty. Alkuperäiseen kilpailutettuun sopimukseen on toisin sanoen tehty muutoksia. Sopimuksien jatkamista määräaikalaisiin sopimuksiin on siten seuraavassa arvioitu mahdollisina hankintasopimuksen kestoa koskevinä sopimusmuutoksina.
87. Alkuperäisissä hankintasopimuksissa, eli 1.12.2014 allekirjoitetuissa pehmopaperituotteiden hankintaa koskevissa sopimuksissa, on hankintasopimuksen voimaantulosta ja voimassaoloajasta todettu seuraavaa: ”Sopimus astuu voimaan sopimuksen allekirjoituspäivästä ja on voimassa kaksi (2) vuotta. Hankintaan sisältyy kaksi yhden (1) vuoden mittaista optiokautta.

18.11.2019

Optioiden käyttöönotosta päätetään viimeistään kahta (2) kuukautta ennen sopimuskauden päättymistä. HUS-Logistiikka varaa oikeuden käyttää optioita vain osaan päätetyistä tuotteista. HUS-Logistiikka pidättää oikeuden jatkaa sopimuskautta aina siihen asti, kunnes tämän tuoteryhmän seuraavan julkisen tarjouskilpailun hankintapäätös on saanut lainvoiman.” Lisäksi tarjouspyynnössä on todettu, että HUS pidättää oikeuden jatkaa sopimuskautta aina siihen asti, kunnes pehmopapereiden seuraavan julkisen tarjouskilpailun hankintapäätös on saanut lainvoiman.

Sopimusmuutosten olennaisuuden arviointi

88. Hankintalain 136 §:n 1 momentin mukaan hankintasopimusta tai puitejärjestelyä ei saa EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa tai kansalliset kynnysarvot ylittävissä liitteen E mukaisissa palveluhankinnoissa taikka käyttöoikeussopimuksissa olennaisesti muuttaa sopimuskauden aikana ilman lain mukaista uutta hankintamenettelyä. Olennaisena pidetään ainakin muutosta, jos:
- 1) muutoksella otetaan käyttöön ehtoja, jotka, jos ne olisivat alun perin kuuluneet hankintamenettelyyn, olisivat mahdollistaneet muiden kuin alun perin valittujen ehdokkaiden osallistumisen menettelyyn tai muun kuin alun perin hyväksytyyn tarjouksen hyväksymisen tai jotka olisivat tuoneet hankintamenettelyyn lisää osallistujia;
 - 2) sopimuksesta tai puitejärjestelystä tulee muutoksen jälkeen taloudellisesti edullisempi sopimuskumppanille sellaisella tavalla, jota alkuperäisessä hankintasopimuksessa tai puitejärjestelyssä ei ollut määritetty;
 - 3) muutos laajentaa sopimuksen tai puitejärjestelyn soveltamisalaa huomattavasti;
 - 4) sopimuskumppani, jonka kanssa hankintayksikkö on alun perin tehnyt sopimuksen, korvataan uudella sopimuskumppanilla.
89. Koska sopimuksen voimassaoloa on jatkettu ainakin vuodella hankinnan alkuperäisistä ehdoista poiketen, KKV katsoo, että hankintasopimuksesta on tullut jatkokauden myötä taloudellisesti edullisempi sopimuskumppaneille sellaisella tavalla, jota alkuperäisessä sopimuksessa ei ollut määritetty. Lisäksi KKV katsoo, että muutos laajentaa sopimuksen soveltamisalaa huomattavasti, sillä muutos laajentaa sopimuksen ajallista kestoja ja tämän seurauksena hankintojen kokonaisarvo on huomattavasti alkuperäistä arviota suurempi. KKV:n arvion mukaan tehtyjen jatkosopimusten voittoa katsoa olevan hankintalain 136 §:n 1 momentissa tarkoitettuja hankintasopimusten olennaisia muutoksia.

Olennaisten sopimusmuutosten poikkeussäännösten arviointi

18.11.2019

90. Hankintalain 136 §:n 2 momentin mukaan sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, hankintasopimukseen ja puitejärjestelyyn voidaan tehdä muutos ilman uutta hankintamenettelyä, jos:
- 1) se perustuu hankintamenettelyn aikana tiedossa olleisiin ja hankinta-asiakirjoissa mainittuihin sopimusehtoihin tai niiden muuttamista koskeviin ehtoihin, niiden rahallisesta arvosta riippumatta, ja nämä ehdot ovat selkeät, täsmälliset ja yksiselitteiset, eivätkä ne muuta hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn yleistä luonnetta;
 - 2) alkuperäisen sopimuskumppanin on tarpeen suorittaa lisätöitä tai -palveluja taikka ylimääräisiä tavarantoimituksia, jotka eivät sisällyneet alkuperäiseen sopimukseen, ja jos sopimuskumppanin vaihtaminen ei ole mahdollista taloudellisista tai teknisistä syistä ja aiheuttaisi merkittävää haittaa tai kustannusten merkittävää päällekkäisyyttä hankintayksikölle;
 - 3) muutoksen tarve johtuu olosuhteista, joita huolellinen hankintayksikkö ei ole voinut ennakoida eikä muutos vaikuta hankintasopimuksen yleiseen luonteeseen;
 - 4) alkuperäinen sopimuskumppani korvataan uudella sopimuskumppanilla 1 kohdan mukaisella yksiselitteisellä sopimuksen muuttamista koskevalla ehdolla tai alkuperäisen sopimuskumppanin asema siirtyy yhtiön rakennejärjestelyjen, yritysostojen, sulautumisten ja määräysvallan muutosten tai maksukyvyttömyyden seurauksena kokonaan tai osittain toiselle toimittajalle, joka täyttää alun perin vahvistetut laadulliset soveltuvuusvaatimukset edellyttäen, ettei tästä aiheudu muita olennaisia muutoksia sopimukseen eikä tällä pyritä kiertämään tämän lain soveltamista;
 - 5) kyse on sellaisesta vähäarvoisesta sopimusmuutoksesta, joka alittaa liitteessä E tarkoitettuja palveluja koskevissa hankinnoissa sekä käyttöoikeussopimuksissa kansalliset kynnyсарvot tai muissa hankinnoissa EU-kynnyсарvot eikä vaikuta sopimuksen yleiseen luonteeseen.
91. Pykälän 4 momentin mukaan 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen muutosten arvo tulee olla pienempi kuin 10 prosenttia alkuperäisen palvelu- tai tavarahankintasopimuksen tai palveluja koskevan käyttöoikeussopimuksen arvosta ja 15 prosenttia alkuperäisen rakennusurakkasopimuksen tai käyttöoikeusurakan arvosta. Jos 2 momentin 5 kohdassa tarkoitettuja muutoksia tehdään peräkkäin useampia, arvo arvioidaan peräkkäisten muutosten kumulatiivisen nettoarvon perusteella.
92. Hankintayksikkö ei ole esittänyt väitteitä tai näyttöä sen puolesta, että sopimusten jatkamiselle olisi jokin hankintalain 136 §:n 2 momentin mukainen peruste, mutta KKV on ottanut huomioon hankintasopimuksen muuttamisen sallimisperusteet arvioidessaan hankintayksikön menettelyn lainmukaisuutta.

18.11.2019

93. Hankintalain 136 §:n 2 momentin 2–5 kohdan poikkeussäännösten osalta KKV katsoo, että kysymys ei ole ollut mainitun momentin 2 kohdan mukaisista ylimääräisistä tavarantoimituksista, sillä sopimuskumppanin vaihtaminen ei ole ollut mahdotonta taloudellisista tai teknisistä syistä eikä 4 kohdan mukaisesta sopimuskumppanin korvaamisesta uudella sopimuskumppanilla. Koska muutoksen arvo ylittää EU-kynnyсарvon, kyse ei voi olla myöskään 5 kohdan mukaisesta vähäarvoisesta sopimusmuutoksesta.
94. HUSin pehmopaperituotteiden hankinnan optiokauden päättyminen on ollut tiedossa jo siinä vaiheessa, kun päätös viimeisen yhden vuoden optiokauden käyttöönottamisesta on 25.9.2017 tehty. Kyse ei siten voi KKV:n arvion mukaan olla myöskään muutoksesta, jonka tarve johtuu hankintalain 136 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti olosuhteista, joita huolellinen hankintayksikkö ei ole voinut ennakoita.

Vuoden 2014 hankintasopimukseen sisältynyt sopimuskauden jatkamisehto

95. KKV on arvioinut, voisiko pehmopaperituotteiden sopimusten jatkamisessa olla kyse hankintalain 136 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisesta tilanteesta. Lain esitöiden mukaan muutos on sallittu, jos se perustuu hankintamenettelyn aikana tiedossa olleisiin sopimusehtoihin niiden arvosta riippumatta ja nämä ehdot ovat selkeät, täsmälliset ja yksiselitteiset ja ne eivät muuta hankintasopimuksen tai puitejärjestelyn yleistä luonnetta. Momentissa tarkoitetuilla tiedossa olleilla sopimusehdoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi hankintasopimuksen optiolausekkeita. Hankintadirektiivin johdanto-osan 111 perustelukappaleen mukaan hankintaviranomaisilla on oltava mahdollisuus määrätä muutoksista tarkistuslausekkeilla tai optioehdoilla itse hankintasopimuksissa, mutta tällaiset lausekkeet eivät saa antaa niille rajatonta hankintavaltaa.⁴²
96. Vuoden 2014 hankinta-asiakirjoissa sopimuksen voimassaoloajaksi on määritelty 2+1+1 vuotta. Varsinainen sopimuskausi on päättynyt 30.11.2016 ja tämän jälkeen HUS on käyttänyt optioehtoon perustuvat optiokaudet. Ensimmäinen yhden vuoden mittainen optiokausi on ollut ajalle 5.12.2016 – 4.12.2017 ja toinen optiokausi ajalle 5.12.2017 – 4.12.2018. KKV toteaa, että optioehdot on määritelty alkuperäisissä hankinta-asiakirjoissa, ja siihen perustuen hankintayksikkö on voinut jatkaa hankinnan sopimuskautta samojen sopimuskumppanien kanssa optiokausien ajan.
97. HUS on vuoden 2014 hankintasopimuksessa pidättänyt oikeuden jatkaa sopimuskautta aina siihen asti, kunnes tuoteryhmän seuraavan julkisen tarjouskilpailun hankintapäätös on saanut lainvoiman. KKV toteaa, että kyseisellä sopimuskauden jatkamisehdolla ei ole tehty sopimuksesta toistaiseksi

⁴² HE 108/2016 vp, s. 228.

18.11.2019

voimassaolevaa, sillä kyseinen ehto on sidottu päätöksen lainvoimaisuuteen ja ehto on siten jo itsessään määräaikainen.

98. KKV:n näkemyksen mukaan sopimuskauden jatkamiseksi voisi tulla sovellettavaksi sellaisessa tilanteessa, jossa hankinnasta on järjestetty hankintalain mukainen tarjouskilpailu, ja josta on tehty hankintalain mukainen hankintaoikaisu tai valitus markkinaoikeuteen ja hankintapäätös ei tästä syystä ole vielä lainvoimainen. KKV:n arvion mukaan ehdon soveltamisedellytykset eivät täyty tilanteessa, jossa hankinnasta ei ole järjestetty tarjouskilpailua ja jossa hankintoja on jatkettu kilpailutetun sopimuskauden jo päättyttyä. KKV:n arvion mukaan hankintayksikkö on siten sopimusten kestoja pidentäessään toiminut vastoin alkuperäisen hankintasopimuksen ehtoa.
99. KKV katsoo lisäksi, että kun HUS on marraskuusta 2018 alkaen neuvotellut sopimuksen keston uusiksi joko "4.12.2019 saakka tai päättyen aiemmin, kun uusi kilpailutus valmistuu" taikka "10.4.2020 asti tai kunnes uusi sopimus kilpailutuksen myötä astuu voimaan", ovat kyseiset sopimuksen kestoja koskevat määrittelyt kumonnet alkuperäiseen hankintasopimukseen sisältyneen sopimuskauden jatkamiseksi.
100. Mikäli kuitenkin katsottaisiin, että mainittu alkuperäisen sopimuksen ehto on tarkoitettu sovellettavaksi myös käsillä olevan kaltaisiin tilanteisiin, ei ehto KKV:n arvion mukaan kuitenkaan täytä poikkeamisperusteen soveltamisedellytyksiä. KKV:n näkemyksen mukaan sopimusehto ei ole riittävän selkeä, täsmällinen ja yksiselitteinen tarkistuslauseke, jossa olisi ilmoitettu mahdollisten muutosten soveltamisala, luonne ja käyttöolosuhteet siten, että tarjoajille olisi ollut selvää, missä tilanteissa sopimuskautta voidaan jatkaa.⁴³ KKV katsoo, että kyseinen sopimuslauseke antaa hankintayksikölle rajattoman harkintavallan sopimuskauden kestoja koskien. Näin ollen KKV katsoo, että ehdon ei voida katsoa olevan 136 §:n 2 momentissa asetettujen edellytysten mukainen eikä sopimusmuutokseen voida siten soveltaa myöskään kyseistä oikeuttamisperustetta.
101. KKV toteaa, että hankintalain 136 §:n 2 momentti ei sovellu tilanteeseen, jossa hankintayksikkö on hankintasopimuksen muotoilulla antanut itselleen rajattoman harkintavallan sopimuksen ehtojen, kuten sopimuksen keston, suhteen.⁴⁴ Tällaisessa tilanteessa hankintalain 136 §:n 2 momentissa asetetut edellytykset selkeästä, täsmällisestä ja yksiselitteisestä sopimusehdosta eivät täyty. Näin ollen tällaisen rajattoman harkintavallan antavan sopimusehdon käyttämisestä tulee arvioida hankintalain 136 §:n 1 momentin valossa. Nyt arvioitavana olevassa tapauksessa hankintayksikkö on pidentänyt sopimuksen kestoja tavalla, joka on hankintalain 136 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla olennainen, ja siten lainvastainen. Nyt arvioitavana oleva sopimusmuutos on siten hankintalain 136 §:n vastainen.

⁴³ Kts. esim. MAO 652/15, 25.9.2015.

⁴⁴ HE 108/2016 vp, s. 228.

18.11.2019

102. KKV toteaa lisäksi, että 136 §:n rakenne ja hallituksen esityksessä todettu huomioiden tällaisen lainvastaisen sopimusmuutoksen ajankohdaksi on katsottava se hetki, jolloin sopimuskautta on tosiasiallisesti pidennetty. Nyt kyseessä olevassa tapauksessa hankintayksikkö on pidentänyt sopimuskautta vuonna 2018 ja 2019 tavalla, joka on pidentänyt sopimuksen kestoja hankintalain 136 §:n vastaisesti. Nämä sopimusmuutokset on nyt kyseessä olevassa tapauksessa tehty loppuvuonna 2018 ja alkuvuonna 2019. Viraston selvitystoimenpiteet on aloitettu kuuden kuukauden kuluessa näiden olennaisten sopimusmuutosten tekemisestä. KKV:llä on siten toimivalta seuraamusmaksuesityksen tekemiseen.
103. Yhteenvedon KKV toteaa, että vaikka HUSin ja toimittajien välillä marraskuusta 2018 alkaen tehtyjä uusia sopimuksia arvioitaisiin sopimusmuutoksina, sopimusten jatkaminen on tarkoittanut hankintasopimuksen olennaista muutosta eikä muutoksiin ole soveltunut mikään hankintalain 136 §:n 2 momentin poikkeamisperuste.

9.4 Johtopäätös KKV:n toimivallasta ja menettelyn lainvastaisuudesta

104. HUS on tehnyt hankintalainsäädännön vastaisen suorahankinnan, kun se ei ole kilpailuttanut 4.12.2018 jälkeen tehtyjä pehmopaperituotteiden hankintojaan. Suorahankinnasta ei ole tehty hankintalain 131 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta.
105. KKV on toimittanut ensimmäisen selvityspyynnön HUSille sen tekemiä kilpailuttamattomia hankintoja koskien 21.5.2019. Pehmopaperituotteiden hankinnoista on tehty sopimukset 21.11.2018 jälkeen ja hankinnan arvo ylittää EU-kynnysarvot, joten Kilpailu- ja kuluttajavirastolla on toimivalta tehdä markkinaoikeudelle hankintalain 141 §:n mukainen esitys seuraamusten määräämiseksi.

10 Esitetyt seuraamukset

Seuraamusmaksun määräämisen edellytykset

106. Hankintalain 159 §:n mukaan markkinaoikeus voi määrätä hankintayksikön maksamaan seuraamusmaksun KKV:n 141 §:n mukaisesta esityksestä. Hankintalain 141 §:n mukaan KKV voi esittää markkinaoikeudelle muun muassa tehottomuusseuraamuksen ja seuraamusmaksun määräämistä, kun kysymys on EU-kynnysarvon tai E-liitteen palveluhankintoja koskevan kynnysarvon ylittävästä suorahankinnasta, joka on tehty ilman hankintalain 131 §:n mukaisesti ilmoitusta. KKV:n esittäessä seuraamuksia lisäedellytyksenä on, että hankintasopimus on jo tehty. Käsillä olevassa asiassa kaikki nämä edellytykset täyttyvät. Hankintalain 159 § ei sisällä muita edellytyksiä seuraamusmaksun määräämiselle.

18.11.2019

107. Hankintalain 141 §:ää koskevien perusteluiden mukaan KKV voi esittää markkinaoikeudelle tehottomuusseuraamuksen (1 kohta) ja seuraamusmaksun määräämistä (2 kohta) tai yksinomaan seuraamusmaksun määräämistä, kun hankintayksikkö on tehnyt laittoman suorahankinnan.⁴⁵
108. Kilpailu- ja kuluttajaviraston valvontatoimivaltaa koskevissa hankintalain esitöissä on todettu, että ensisijaisesti viraston valvonnan tarkoituksena olisi puuttua täysin lain säännöksistä piittaamatta tehtyihin suorahankintoihin, joista ei ole lainkaan ilmoitettu, sekä muihin merkittäviin suorahankintoihin rinnastuviin menettelyltään karkeasti virheellisiin tai syrjiviin hankintoihin.⁴⁶
109. Hankintalain oikeussuojakeinot pohjautuvat direktiiviin 2007/66/EY, jonka johdanto-osan mukaan laittomia suorahankintoja tekemällä hankintaviranomaiset tai hankintayksiköt rikkovat kaikkein vakavimmalla tavalla julkisia hankintoja koskevaa unionin lainsäädäntöä. Lainvastaiseen suorahankintaan perustuva hankintasopimus olisi direktiivin johdanto-osan mukaan katsottava lähtökohtaisesti pätemättömäksi.⁴⁷
110. Koska ilman hankintalain mukaista perustetta toteutettujen suorahankintojen katsotaan olevan menettelyltään karkeasti virheellisiä hankintoja ja rikkovan kaikkein vakavimmalla tavalla julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä, Kilpailu- ja kuluttajavirasto esittää määrättäväksi seuraamusmaksua.

Seuraamusmaksun määrä

111. Hankintalain esitöiden mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston on seuraamusmaksua esittäessään otettava huomioon mitä hankintalain 158 §:ssä säädetään seuraamusmaksun määräämisestä ja sen enimmäismäärästä.⁴⁸
112. Hankintalain 158 §:n 3 momentin mukaan seuraamusta määrättäessä markkinaoikeuden tulee ottaa huomioon hankintayksikön virheen tai laiminlyönnin laatu ja hankinnan arvo. Seuraamusmaksu ei saa ylittää kymmentä prosenttia hankintasopimuksen arvosta.
113. HUS on kuulemisen yhteydessä pyytänyt Kilpailu- ja kuluttajavirastoa otta-
maan huomioon seuraamusmaksuesitystä tehdessään, että pehmopaperi-
tuotteiden kilpailutuksen valmistelu on jo käynnistetty.⁴⁹

⁴⁵ HE 108/2016 vp, s. 235.

⁴⁶ HE 108/2016 vp, s. 231.

⁴⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/66/EY, annettu 11.12.2007, neuvoston direktiivien 89/665/ETY ja 92/13/ETY muuttamisesta julkisia hankintoja koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen tehokkuuden parantamiseksi, johdanto-osan kohta 13.

⁴⁸ HE 108/2016 vp, s. 235.

⁴⁹ Liite 33, HUSin vastaus 31.10.2019.

18.11.2019

114. Hankinnan ennakoitu arvonlisäveroton kokonaisarvo on HUSin vuoden 2014 pehmopaperituotteita koskevan tarjouspyynnön mukaan ollut, optio-kaudet huomioon ottaen, noin 2 400 000 euroa (alv 0 %).⁵⁰ Pehmopaperituotteiden hankintojen vuosiarvo on siten ollut vähintään noin 600 000 euroa. KKV toteaa, että hankinnan arvo on tavarahankinnaksi merkittävä.
115. KKV toteaa lisäksi, että hankinnan arvon ohella huomioon tulee ottaa kilpailutetun sopimuskauden päättymisestä kulunut aika. KKV toteaa myös, että hankintayksiköllä on aikaisemman kilpailutuksen perusteella ollut kattavat tiedot hankinnan kohteesta ja hankinnan kilpailuttamisesta, mutta pehmopaperituotteiden suoraankintoja on tästä huolimatta tehty jo lähes vuoden ajan kilpailutetun sopimuksen päättymisestä. Hankintayksikkö ei 15.11.2019 mennessä ole julkaissut hankinnasta hankintailmoitusta.
116. Ottaen huomioon muun muassa hankintayksikön menettely, hankintasopimuksen arvo ja luonne, Kilpailu- ja kuluttajavirasto esittää, että markkinaoikeus määrää hankintayksikölle 25 000 euron suuruisen seuraamusmaksun.

11 Sovelletut säännökset

Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016) 1 §, 4 §, 26 §, 27 §, 30 §, 40 §, 41 §, 58 §, 128 §, 131 §, 136 §, 139 §, 141 §, 158 §, 159 §, 173 § ja 174 §.

Pääjohtaja

Kirsi Leivo

Erityisasiantuntija

Emmi Silvo

⁵⁰ Liite 11, Tarjouspyyntö 3.6.2014 Pehmopaperit.

18.11.2019

LIITELUETTELO

- LIITE 1 KKV:n selvityspyyntö HUSille 21.5.2019
- LIITE 2 KKV:n selvityspyyntö HUSille 9.7.2019
- LIITE 3 HUSin vastaus 7.6.2019
- LIITE 4 HUSin vastaus 17.6.2019
- LIITE 5 HUSin vastaus 27.8.2019
- LIITE 6 KKV:n selvityspyyntö HUSille 9.9.2019
- LIITE 7 HUSin vastaus 23.9.2019
- LIITE 8 KKV:n selvityspyyntö HUSille 25.9.2019
- LIITE 9 HUSin vastaus 1.10.2019
- LIITE 10 EU-hankintailmoitus 5.6.2014
- LIITE 11 Tarjouspyyntö 3.6.2014 Pehmopaperit
- LIITE 12 Tarjouspyynnön pehmopaperit excel-liite
- LIITE 13 Hankintapäätös § 63, 8.10.2014
- LIITE 14 HUS-Logistiikan ja Metsä Tissue Oyj:n sopimus pehmopaperit hankinnasta (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 15 HUS-Logistiikan ja Oy SCA Hygiene Products Ab:n sopimus pehmopaperit hankinnasta (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 16 HUS-Logistiikan ja Oy Fiblon Ab:n sopimus pehmopaperit hankinnasta (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 17 HUS-Logistiikan ja Huhtamäki Foodservice Finland Oy:n sopimus pehmopaperit hankinnasta (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 18 HUS-Logistiikan ja Duni Oy:n sopimus pehmopaperit hankinnasta (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 19 Jälki-ilmoitus 2.12.2014
- LIITE 20 Jälki-ilmoitus 15.1.2015
- LIITE 21 Päätös optioehtoon perustuvasta lisätilauksesta § 78, 2.12.2016

18.11.2019

- LIITE 22 Päätös optioehtoon perustuvasta lisätilauksesta § 8, 25.9.2017
- LIITE 23 Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 2.1.2017 – 25.9.2019 (HUSin 1.10.2019 toimittaman vastauksen liite) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 24 Sähköpostikeskustelu HUSin ja Duni Oy:n välillä (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 25 Sähköpostikeskustelu HUSin ja Oy Fiblon Ab:n välillä (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 26 Sähköpostikeskustelu HUSin ja Metsä Tissue Oyj:n välillä (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 27 Pehmopaperituotteiden tilaukset Metsä Tissue Oyj:ltä aikavälillä 10.12.2018 – 23.9.2019 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 28 HUSin sähköposti 26.11.2018 KU-Tuote Avoin yhtiölle (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 29 Pehmopaperituotteiden tilaukset vuoden 2014 sopimustoimittajilta aikavälillä 5.12.2017 – 4.12.2018 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 30 Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 5.12.2017 – 4.12.2018 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 31 Pehmopaperituotteiden tilaukset vuoden 2014 sopimustoimittajilta aikavälillä 5.12.2018-25.9.2019 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 32 Pehmopaperituotteiden tilaukset aikavälillä 5.12.2018 – 25.9.2019 (KKV:n muokkaama HUSin toimittaman tilausaineiston pohjalta) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 33 HUSin vastaus 31.10.2019
- LIITE 34 Helsingin kaupungin pehmopaperihankinnat (HUSin 31.10.2019 toimittaman vastauksen liite) (SALASSA PIDETTÄVÄ)
- LIITE 35 Helsingin konsernihankinta Oy:n, Helsingin kaupungin hankintakeskuksen ja Metsä Tissue Oyj:n sopimus talouspapereista (SISÄLTÄÄ SALASSA PIDETTÄVÄÄ TIETOA)
- LIITE 36 HUSin vastaus 13.11.2019